

*Ринжук Денис Ярославович,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;
Національний університет «Чернігівська політехніка»*

СТРАТЕГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Попри військові дії та режим воєнного стану, банківський сектор активно розвивається, а банки поступово нарощують свій цифровий портфель. З часом відбувається ускладнення цифрових технологічних процесів, що пов'язане із збільшенням обсягів інформації, поширенням комунікацій у соціальних мережах, появою нових мобільних додатків. Відповідно подальше управління впровадженням цифрових інновацій в діяльність банківських установ передбачає використання нових підходів та методик, серед яких актуальності набуває розробка стратегічних програмних документів, що мають врахувати нестабільність зовнішніх умов, турбулентність економічних процесів та можливості трансформації технології надання банківських послуг.

Цифрові технології у банківській сфері виступають не тільки механізмом пошуку ефективних рішень для реалізації виваженої ефективної фінансової політики банку, а засобом швидкої взаємодії банківської установи, громадян, представників бізнесу на основі онлайн-платформ для формування клієнтоорієнтованих фінансових продуктів. Насамперед цифрова трансформація банків спрямована на краще розуміння своїх клієнтів: населення та організації прагнуть взаємодіяти з банками простіше та дешевше, тому в умовах функціонування цифрової економіки банківський сектор повинен мати можливість запропонувати найсучасніші послуги [3].

Згідно з дослідженнями, проведеними науковцями [1; 2], можна зробити висновок, що цифровий банкінг посідає провідне місце серед інших видів цифрових технологій. При цьому для 93 % банків найбільш популярною способом надання послуг цифрового банкінгу є мобільні додатки, 69 % – електронний гаманець, 66 % – інструменти управління персональними фінансами [2]. Найбільш поширеними цифровими технологіями є штучний інтелект, великі дані. Специфіка впровадження цифрових технологій пов'язана із розвитком партнерства між банківською сферою та ІТ-компаніями, оскільки трансформація бізнес-процесів потребує відповідного програмного забезпечення.

Цифрова стратегія банку спрямована на створення якісного цифрового продукту, який здатен задовольнити потреби споживача в умовах існуючої системи цінностей, забезпечити повноцінну комунікацію між банком та клієнтом та дистанційну взаємодію з регулятором. Реалізація стратегії цифрової трансформації є складним процесом, оскільки передбачає максимальну згуртованість всіх бізнес-процесів банківської установи та їхніх складових при забезпеченні синхронності змін в напрямку досягнення конкретної цілі. При

цьому заходи стратегічного управління мають забезпечити максимальну адаптацію в умовах мінливості ухвалення рішень, несприйняття персоналом управлінських змін. Важливим є системне бачення розвитку, що передбачає реалізацію заходів в одному напрямку із залученням відповідних цифрових інструментів. У контексті зазначеного виокремимо наступні ключові напрямки стратегії цифрової трансформації банківської установи.

Розробка стратегії цифрової трансформації передбачає обґрунтування концептуальних засад до її формування на основі сучасних наукових підходів, що є актуальними за сучасних умов розвитку економічних процесів. Вважаємо доцільним розглядати системний та інституціональний підходи як основу формування методологічних положень розробки та реалізації стратегії цифрової трансформації банківських установ. Використання системного підходу в процесі розробки стратегічних рішень надає можливість сформувати систему дій банківської установи на ринку цифрових фінансових послуг, а одночасне впровадження інституційного підходу сприятиме налагодженню комплексу взаємовідносин з усіма зацікавленими сторонами з урахуванням потреб та запитів споживачів банківських послуг. Усі напрямки та дії, закладені в стратегію, мають бути спрямовані на максимальне задоволення бажань і потреб клієнта із можливістю отримання запланованого фінансового результату для банку з одночасною оптимізацією трансакційних витрат.

Для успішної реалізації стратегії цифрової трансформації важливою є розробка заходів із мінімізації ризиків, що актуалізує питання розробки відповідного механізму ризик-менеджменту, що надасть можливість врахувати негативні наслідки цифровізації, зумовлені недостатнім рівнем розвитку інтелектуального капіталу банківських установ, неспроможністю забезпечити своєчасну комунікацію за форс-мажорних обставин, а також сприятиме впровадженню превентивних заходів з одночасною оцінкою потенційних загроз та їх наслідків. Оскільки зазначені напрямки механізму ризик-менеджменту передбачають обробку великих масивів інформації з одночасним її структуруванням за системою критеріїв, ефективним є використання технологій Big Data. Основною їх характеристикою є швидкість обробки даних у режимі реального часу. Прийняття рішень топменеджментом банку на основі технологій Big Data сприятиме оптимізації управління бізнес-процесами банку. В умовах високого ступеня невизначеності зазначені технології надають можливість мінімізації та попередження ризиків.

Список використаних джерел

1. Popelo O., Tulchynska S., Andriushchenko O., Shepelenko S., Falko M., Shut S. Blockchain technologies as a factor of the financial sustainability management of the enterprise and the e-commerce development. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*, 2024. № 102(17). Pp. 6302-6316. https://www.jatit.org/volumes/Vol102No17/1_Vol102No17.pdf.

2. Bernini F., Ferretti P., Angelini A. The digitalization-reputation link: a multiple case-study on Italian banking groups. *Meditari Accountancy Research*. 2022. № 30(4). С. 1210–1240.

3. Khanboubi F., Boulmakoul A. Digital transformation in the banking sector: Surveys exploration and analytics. *Int. J. Inf. Syst. Chang. Manag.* 2019. № 11. Pp. 93–127.

Санницька Анна Іванівна,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність "Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок";
Тесля Софія Миколаївна,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту;
Львівський національний університет імені Івана Франка

РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ У СТАБІЛІЗАЦІЇ ГОТІВКОВОГО ГРОШОВОГО ОБІГУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Готівковий грошовий обіг є фундаментальною складовою фінансової системи, яка забезпечує стабільність розрахунків та ліквідність економіки. В умовах воєнного стану, коли банківська інфраструктура в окремих регіонах зруйнована або функціонує з перебоями, роль готівки зростає, адже вона залишається найбільш надійним засобом платежу для населення та бізнесу. Саме тому ефективне регулювання цього процесу Національним банком України (НБУ) набуває стратегічного значення для збереження фінансової стійкості держави.

З початком повномасштабного вторгнення у лютому 2022 року Національний банк запровадив делеговану модель організації готівкового обігу, за якою значні резерви готівки передавалися на зберігання уповноваженим банкам, серед яких АТ «Ощадбанк», АТ КБ «ПриватБанк», АТ «Райффайзен Банк» та АТ «ПУМБ». Це дало змогу уникнути дефіциту готівки навіть у прифронтових регіонах, забезпечити своєчасні виплати населенню, військовослужбовцям та підприємствам критичної інфраструктури. Така система довела свою ефективність у найкритичніші періоди 2022 року, коли порушення логістики та панічні настрої населення могли спричинити колапс грошового обігу.

Динаміка обігу готівки у цей час підтверджує підвищений попит на ліквідні засоби. У 2022 році обсяг готівки в обігу зріс на 88,5 млрд грн, що становило приріст у 14,1%, а станом на початок 2023 року він досяг 716,1 млрд грн. У структурі готівки переважали банкноти високих номіналів – 500 та 1000